

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: — *az én* —

Cím: *Huszonöt év az Operaházban*

Forrás: *Új Magyarország*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Opera

Idő

"1943"

Személy

Budapest szekestováros házinyomdája 1941 — 9086

Huszonöt év az Operaházban

Beszélgetés Budánovits Máriával és Palló Imrével

Unnepi évforduló minden operaénekes számára, ha elérkezik a huszonötödik évhez. Ritka eredmény, akárcsak az aranymise. A legkényesebb hangszer az énekhang, átlagosan tíz év alatt befutja pályáját, mert azon túl rendszerint bekövetkezik a hanyatlás. Csak kevesen mondhatják magukról, hogy huszonöt éve énekelnek az Operaházban. Ehhez az ünnepi évfordulóhoz érkezett el *Budánovits Mária* és *Palló Imre dr.* Mindketten teljes erőben, friss hanggal, nagy munkakedvvel, művészetüknek teljes kivirágzásában működnek Operaházunkban, változatlan lelkesedéssel.

Az *Új Magyarország* munkatársa felkereste a jubilánssokat, hogy kimagasló élményeikről számoljanak be lapunk olvasóinak. Első utunk *Budánovits Mária*hoz vezetett, aki a vonzó egyéniségét annyira jellemző közvetlenséggel ezeket mondotta:

— Puszta véletlen — kezd el mosolyogva —, hogy énekesnő lettem. Legidősebb nővérem férje, *Brenner József dr.* királyi főügyész volt az én nevelőatyám, gyámom, istápolóm, atyai legjobb barátom

és tanácsadó. Eredetileg muzsikusnak indult, azonban nagy sajnálatára, családi és anyagi okokból, polgári pályát kellett választania. Előbb patikus lett, majd később ügyész. A zenéhez azonban sohase lett hűtlen és még ma is, közel nyolcvanéves korában, pompás technikával játszik, úgyszólván, minden hangszeren. Ő tanított először énekelni. Már mint *kisleány*, énekeltem a *templomban*, persze kottát még nem ismertem, de fejből tudtam a leckét. Egy alkalommal, amikor kezemben tartva a kottát, belenéztem, mintha olvasnám, megbökött az én kedves nevelőatyám, hogy fordítsam meg, mert fordítva tartom. *Cukrot kaptam a hibátlan éneklésért.* Valóságos családi zenekarunk és énekkarunk volt, odalent, *Szabadkán.* Apjától örökölte ragyogó zenei tehetségét, az oly fiatalon tragikusan meghalt, szeretett rokonom, *Csáth Géza* író. *Csáth Géza* és *Kosztolányi Dezső* hoztak fel tulajdonképpen Pestre és az ő unszolásukra énekeltem próbát a zeneakadémián. *Malecskyné* növendéke lettem, aki az első órán mindjárt megállapította,

hogy az alapismereteket már nem kell elsajátítanom, mert teljesen birtokában vagyok azoknak. Később, *Anthes* lett a mesterem és a félévi vizsgám olyan jól sikerült, hogy amire még nem volt példa, az *évvégi növendékvizsgán* azonnal beosztottak egy „Trubadur“-előadásra, vagyis *együtt énekelhettem a tagokkal, egy Környével, Sebők Sárival.* Már mint operaházi tag folytattam tanulmányaimat a híres *Madame Caiernál*, aki sokáig énekelte Bécsben, majd a Metropolitannak lett a tagja. Két nyáron át tanultam tőle a Keleti-tengeren hajókázó yachtján.

— Néhány év után meghallgatott az Operaházban *Schalk Ferenc*, a bécsi operaház főzeneigazgatója. Az egyik sellőt énekeltem a „Rajna kincse“-ben. Előadás után magához kéretett és tudtamra adta, hogy *magával visz Bécsbe.* Azonnal le szerződött. Nagy zavarba jöttem. *Wlassics* báró, az akkori intendáns, nem engedett. „*Ha elmegy — szól rám —, nem lehet örökös tag.*“ — Ez az intelem és egyben biztatás, hatott. Maradtam. Ugyancsak maradtam akkor is, amidőn első berlini vendégszereplésem után a berlini operaház akart szerződtetni. *Wlassics* ismét

visszatartott. Fejem fölött meglöbögatta a *Damokles* kardot és én annyira féltem attól, hogy különben nem leszek örökös tag, de meg itt éreztem igazán jól magamat, az otthoni környezetben, hogy ezúttal sem fogott rajtam a csábítás.

— Ezután zavartalan folytonosság jellemezte operaházi működésemet. Kilenc éve vagyok örökös tag. Mindig, mindenkivel egyetértésben és jóviszonyban éltem, soha magamnak szerepet külön ki nem jártam, nem előszobáztam, de végtelenül jólesett, hogy a vezetőség mindig számított az én közreműködésekre és megtisztelt új meg új szereptanulással.

— Felejthetetlen élményeim közé tartozik ostendei szereplésem is. Gondolom, én voltam az első magyar énekesnő, aki az ostendei hangversenyeken felleptem és ugyancsak én énekeltem először magyar létemre a berlini operaházban is. *Márkus László*kkal nyaraltunk akkor Ostendében s ő jegyezte meg meg, hogy milyen szép volna, ha én is énekelnék Ostendében. Mint történt, máig se tudom, egyik szép nap meghívót kaptam éneklésre. Nyolcezer ember előtt léptem fel *Georges Till*, a párisi opera akkori legnagyobb Wagner-tenoristájával, a „*Sámson és Delila*“, a „*Proféta*“ és a „*Trubadur*“ operákból

énekeltem áriákat, olaszul, illetve franciaul és ráadásul magyar nyelven előadtam *Lavotta* „Bokrétát kötöttem“ című lát. Meg kellett ismételnem a ráadást. Után még négyszer hívtak meg Ostendebe, egyre nagyobb gázsival.

— Ha most visszanezék erre a huszonöt évre, a Gondviselés iránti hálás szívvel állapítom meg, hogy nagyon szép volt. Mindenki kedves volt hozzám és én ezt a szeretetet úgy igyekeztem viszonzni, hogy már évek óta nagy megértéssel és odaadással foglalkozom fiatal operaházi tagtársaimmal, akik megtisztelnak bizalmukkal és útbagazításokat fogadnak el tőlem. Boldoggá tesz, hogy egyikük-másikuk gyors karriert futott be.

Pálló Imréhez vezetett ezután utunk. Huszonöt év alatt a magyar közönség dődelgetett kedvence lett, népszerűségét, gyönyörű hangján, férfias előadásán, nemes játékán kívül emberi szeretetreméltóságának köszönheti, annak a közvetlenségnek és kellemes lelki üdeségnek, amely az ő legegényibb jellemvonása. Az életben és seregnyi színpadi alakjában mindig sugárzó, tiszta szemmel néz szembe mindenkivel és ez a tiszta tekintet, ez a belső biztonság és határozottság, ez a szívélyes emberségesség láthatatlan fényel övezte alakját, megkülönböztette másoktól, még oly kiváló, értékes és ugyancsak kimagasló egyéniségű szereplőtársaitól is.

— Amióta az eszemet bírom, — mondja elgondolkozva, — operaénekes akartam lenni. Vagyis már suttó gyermekkoromban arról álmodoztam, hogy tagja leszek annak a gyönyörű dalszínháznak, ami az ország fővárosában, Budapesten áll és Operaház a neve. Mert én bizony *Székeludvarhelyen*, ahol leérett-ségiztem, hírét sem hallottam operának,

csak operettekről tudtam, de amikor megtudtam, hogy az operettnél van nemesebb műfaj is, ennek a nemesebb műfajnak pedig temploma az Operaház, azonnal kész voltam a felelettel, amikor megkérdezték tőlem, mi akarok lenni: operaénekes. Az érettségi előtt a pályaválasztási ívre is azt írtam a nevem után, hogy operaénekes. Felkerültem Budapestre, *Sik* tanár úrnak lettem a növendéke. 1911-ben iratkoztam be az énektanszakra, egy évet ugrottam és 1916-ban kaptam oklevelet. Az első világháborúban résztvettem, Grodekben harcoltam, a Pruth és a Dnyeszter között. Megelőzőleg próbát énekeltem az Operaházban, azonnal felvettek és számontartottak, hogy majd ha visszatérek a harctérről, nyomban felléptetnek. Az Operaház kérelmezte felmentésemet, azonban csak 1917 tavaszán térhettem vissza.

Az év július elsejével léptem az Operaház kötelékébe.

— Legelőször a „Parasztbecsület“-ben léptem fel mint *Alfio*. Ugyanebben az évadban megkaptam *Telramund* szerepét is. Fiatal énekes voltam és ez az első igazán nagy szerep megféküdte a hangomat. Két napig nem jött ki hang a torkomból. Szörnyen megijedtem és azzal a kéréssel álltam elő, hogy egyelőre adjanak csak aprócska szerepeket. *Három évig jobbára csak kis szerepekben* léptem fel, azután megkaptam az *Amonasrot*-ot, majd sor került a *Valentin*, *Silvio* szerepekre s azon túl gyorsan belekerültem a forgatagba. Nem hiszem, hogy akad játékrendünkön opera, amelyikben nekem való szerepben nem énekeltem volna. Magyar szerepeim voltak mindig a legkedvesebbek. Sorrendben először a „*Háry*“, majd a „*János vitéz*“, *Liszt Ferenc* „*Krisztusa*“, végül a „*Bánk bán*“. *Magyar szerepeim után legközelebb állanak hozzám Verdi operái*. Nagyon szeretem a *Sevillai*

borbély, a Tell Vilmos, Amfortas, Wolfram, a Csavargó alakításaimat is. *Tizenhatévi működés után kaptam meg az örökös tagságot.* Ez a kitüntetés művészi pályám megkoronázása.

— A külföldi szereplés sohasem vonzott. Kaptam pedig kecsgettető meghívásokat Bécsbe, Drezdába, Berlinbe, sőt a Metropolitanba is. Az volt mindig elhárító válaszom, messze van. Csak itt éreztem magam jól, hazámban. Am, amikor felmerültek egyes hátam mögött sugdolódzó hangok, hogy meg se felelnék én külföldön, hiszen csak hazai viszonyok között állok helyt az énekemért, magyaros dacosságból elmentem Európa legkiválóbb operaházába, a római Teatro Reale-ba és próbát énekeltem. Két évadon keresztül hívtak meg sikeres bemutatkozásom után. Rocca „Dybuk“-jában léptem fel emlékezetes sikerrel. Most megmutattam, hogy a külföldön is értékelik képességeimet és többé nem kíváncskodtam kifelé hazám határain túl.

— Hálásan emlékezem meg *olasz mesteremről, Marco Sammarcoról*, a híres baritonról, akinél egy álló esztendeig tanultam. Tanulmányéveimben *Mascagnival művészi köruton vettem részt* Németországban, Belgiumban, Ostendében, Bécsben és Belgrádban. Ez az olasz tanulmányév sokat használt nekem. Megérősítette önbizalmamat, biztosságot adott, hogy szabadon kifejtthessem adottságaimat. Fokozatosan lettem otthonos a színpadon és nagy szerepeimmel annyira hűsvérre váltam, hogy a játék és az ének önként, természetesen adódott. Kimagasló, nagy szerepeim eljátszására is akkor került a sor, amikor már rendelkeztem a teljes színpadi biztossággal, amikor átéléseimet tehnikai zavarok nélkül valósíthattam meg újraköltéseimben. *Lelkes munkámat állandó megértéssel, szeretettel fogadta a magyar közönség.*

— Egy alkalommal még a sugó is közönségnek érezte magát. A „Hamburgi menyasszony“ hetvenötödik előadásán történt a Városi Színházban. A „Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország“ dalt énekeltem és amikor a második versszakba kezdtem volna, leesett tekintetem a sugólyuk irányában. Ott látom az én sugómat, amint kezéből kiejtve a sugópéldányt, tártott szájjal bámul felfelé. Abban a szempillantásban elfelejtettem a szöveget, amelyet pedig betéve tudtam és még álomból is folyékonyan folytattam volna bármely sornál. De hirtelen kiesett az emlékezetemből a szöveg s kénytelen voltam rögtönözni helyette. A közönség nem vette észre, de engem bántott a dolog és felvonás után előkaptam a sugómat. Meg akartam dorgálni, erre azonban nem került rá a sor. A sugó védekezett. Azt mondta, ne haragudjak rá, de olyan szépen énekeltem, hogy elfelejtette a kötelességét, azt hitte, ő is a közönség sorai-ban ül.

—ygez—